

мультимедійні технології - засіб, за допомогою якого вони розширюють свої пізнавальні можливості. Використання мультимедійних технологій забезпечує повнішу і точнішу інформацію про досліджувані явища й об'єкти. Це підвищує якість навчання, дозволяє задовольняти і розвивати пізнавальні інтереси студентів, значно унаочнює навчання шляхом використання важко доступного матеріалу або матеріалу, який не можна отримати без комп'ютера. Робота студентів стає інтенсивнішою, що дозволяє прискорити темп вивчення навчального матеріалу і збільшити обсяг самостійної роботи.

Як показує практика, саме мультимедійні програми найкращим чином відповідають структурі навчального процесу. Вони максимально наближають процес навчання до реальних умов, найповніше відповідають дидактичним вимогам. У цих програмах використовуються методичні прийоми, які забезпечують ознайомлення, тренування і контроль.

Ефективне використання мультимедійних технологій у навчально-виховному процесі можливе лише за умови, що відповідні технології гармонійно й обґрунтовано інтегруються в цей процес і забезпечують нові можливості як викладачу, так і студентам.

Використання сучасних комп'ютерних технологій має передбачати підвищення продуктивності праці викладача і студента; здійснювати зворотний зв'язок і контроль усіх дій студентів; підвищувати інтерес до вивчення внутрішньої медицини.

Використання мультимедійних технологій не може забезпечити істотного педагогічного ефекту без викладача, оскільки ці технології - тільки способи навчання, ефективність яких залежить від умінь викладача використовувати їх для досягнення певних педагогічних цілей на основі глибокого вивчення всіх можливостей. Необхідно, щоб кожен викладач зрозумів просту істину: комп'ютер у навчальному процесі - не механічний педагог, не аналог викладача, а засіб, що посилює і розширює можливості навчальної діяльності.

Нині виникла необхідність залучення викладачів до створення і впровадження електронних розробок щодо організації СРС. Головна причина недостатньої кількості розробок - відсутність сучасного комп'ютерного класу, персональних комп'ютеризованих місць кожного викладача, відсутність Wi-Fi. Інноваційні технології кафедра може забезпечити лише тоді, коли всі співробітники самі займаються інноваційною діяльністю. Крім професійної компетенції, викладач має володіти корпоративним мисленням, здатністю передбачати, займати активну життєву позицію, бути ініціативним, уміти приймати нестандартні рішення; бути здатним до інноваційного процесу навчання і виховання студентів, володіти здатністю виявляти талановитих студентів і цілеспрямовано розвивати в них інноваційне мислення. Викладач має вільно володіти державною мовою, достатньо володіти англійською мовою (професійне спілкування), володіти навичками роботи на персональному комп'ютері, бути лідером і постійно підвищувати свій професійний рівень і кваліфікацію.

Список використаної літератури

1. Андрущенко В. Інноваційний розвиток освіти в стратегії «українського прориву» / В. Андрущенко // Вища освіта України. – 2008. – № 2. – С. 10–18.
2. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования ; под ред. Полат Е. С. – М. : Владос, 2002. – 183 с.
3. Третяк О.С. Застосування інноваційних педагогічних технологій. Психолого-педагогічні засади проектування інноваційних технологій викладання у вищій школі : монографія; за заг. ред. В.П. Андрущенка, В.І. Лугового. – К. : Педагогічна думка, 2011. – 260 с.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ

**Селіхова Л. Г., Расін М.С., Борзих О.А., Дігтяр Н.І., Герасименко Н.Д., Лавренко А.В.,
Кайдашев І.П.**

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Розглядаються особливості організації самостійної роботи студентів з урахуванням сучасних вимог та умов навчання, методи ефективної організації як невід'ємної складової в системі освітнього середовища. Обґрунтовується ідея створення студентами мультимедійних презентацій для самостійного вивчення різних тем як ефективного методу контролю якості самостійної позааудиторної роботи.

Ключові слова: самостійна робота студентів, мультимедійна презентація, навчальний процес, інформаційні комп'ютерні технології.

За вимогами сучасної Болонської системи освіти навчальний процес у вищому навчальному закладі складається не тільки з лекцій і практичних занять, а й із самостійної позааудиторної роботи студентів, що є його невід'ємною складовою. Самостійна робота студентів (СРС) – це спланована пізнавальна, організаційна і методична спрямована діяльність, яка здійснюється без безпосередньої допомоги викладача. Зміст і форма СРС визначаються відповідно до вимог державного стандарту вищої освіти, нормативно-методичних документів і змісту навчання.

Позааудиторна СРС передбачає здатність до самостійного опрацювання матеріалу, аналізу фактів і засвоєння інформації, що є основою становлення майбутнього професійного компетентного фахівця. Вона включає вивчення таких питань навчальної програми, що не розглядаються на практичних заняттях і лекціях, але мають бути проконтрольовані викладачем під час практичних занять і входить до переліку питань до підсумкового модульного контролю. При цьому основне завдання викладача - перевірити вивчене й оцінити якість підготовки студента, допомогти спрямувати думку в правильному напрямі, мотивувати студентів самостійно мислити і вирішувати пи-

тання планування й організації своєї навчальної діяльності.

Студенти з великим задоволенням і натхненням беруться за створення слайд-лекцій за отриманою темою. Матеріал позааудиторної роботи подається ними цікаво, яскраво, інформативно, із використанням різних ресурсів, у тому числі Інтернет-джерел, що сприяє повноцінному засвоєнню нової й інколи досить складної інформації не лише доповідачем, а й присутніми слухачами, оскільки залучаються і зорове, і слухове сприйняття. Такі презентації сприяють обміну інформацією, збагачують знаннями не лише студентів, а й викладача.

Мета впровадження кредитно-модульної системи навчання - підвищення якості вищої освіти фахівців і забезпечення на цій основі конкурентоспроможності випускників та престижу української вищої освіти у світовому освітньому просторі.

Одним із ключових завдань даного принципу є успішна та якісна професійна підготовка випускників вищих навчальних закладів, підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу, тобто поліпшення розуміння, запам'ятовування й уміння застосування на практиці знань. Тому очевидна доцільність використання в навчальному процесі мультимедійних засобів, основа яких – зорове і слухове сприйняття матеріалу [3].

Упровадження в педагогічний процес мультимедійних презентацій дозволяє акцентувати увагу студентів на важливих аспектах інформації, що подається, а візуальна насиченість навчального матеріалу робить його яскравим, переконливим і сприяє інтенсифікації процесу засвоєння. Мультимедійне забезпечення також сприяє підвищенню мотивації навчальної діяльності студентів [1].

Стратегія перебудови вищої медичної освіти у зв'язку з процесом її інтеграції в європейський освітній простір має базуватися на посиленні освітнього аспекту навчального процесу, що вимагає впровадження нових моделей навчання і формування інформаційного освітнього простору системи медичної освіти [4].

З перших занять студент має потрапити під дію системи підготовки, яка переслідує мету навчити його працювати самостійно. Конспектування активує мислення, процес засвоєння, дозволяє швидше відновити в пам'яті забуте, тренує пам'ять, зміцнює її.

Велике значення в побудові навчального процесу має впровадження навчально-дослідної роботи студентів, яка базується на вмінні розбиратися в проявах хвороби, інтерпретації даних, викладених у історії хвороби, правильно читати результати аналізів, проводити диференційовану діагностику і визначати тактику лікування.

СРС слід розуміти не лише як домашню, а і як усю сукупність його робіт:

- уміння слухати лекцію, фіксувати її, робота над конспектом;
- робота над навчальною, науковою літературою, документальними матеріалами;
- самостійна робота біля ліжка хворого;
- самостійна робота з приладами, апаратурою;
- складання наукових звітів, рефератів;
- диференційована діагностика, встановлення діагнозу, призначення лікування, профілактика хвороб.

Формування студентами вмінь і навичок самостійної роботи переслідує глибшу мету, ніж забезпечення високої успішності в період навчання. Йдеться про те, щоб забезпечити майбутньому спеціалісту постійне професійне зростання протягом усієї його діяльності.

Українським та актуальними є здатність синтезувати і здійснювати нововведення контекстуального характеру, поповнювати свої знання протягом усього активного життя й адаптуватися до швидких змін у соціальній сфері.

В умовах переходу до нової освітньої парадигми створюються передумови для поширення і розвитку особистісно орієнтованого підходу в освіті, який може бути схарактеризований з огляду на:

- мету: сприяння становленню і розвитку особистості студентів;
- основні засоби: актуалізація, організація розумової діяльності, проектування;
- способи спілкування: співпраця, розуміння, визнання і прийняття іншого, колективна розумова діяльність;
- ставлення до студента як до повноцінного партнера;
- розвиток у студентів самостійності та здатності до самоорганізації;
- уміння відстоювати свої права, формування високого рівня правової культури;
- готовність до співпраці, розвиток здатності до продуктивної діяльності;
- толерантність, терпимість до чужої думки, вміння вести діалог, шукати і знаходити компроміси.

Розвитку клінічного мислення сприяють активні технології, серед яких провідне місце займає аналіз ситуації – один із найефективніших і поширених методів організації активної пізнавальної діяльності студентів [2].

Застосування інформаційних технологій охоплює такі форми:

- 1) мультимедійний супровід лекцій;
- 2) комп'ютерне тестування в режимах тренування і контролю знань;
- 3) навчальні програми;
- 4) навчальні анімації, відеофільми;
- 5) електронні навчальні посібники;
- 6) електронний журнал.

Лекції, побудовані із застосуванням комп'ютерних технологій, мають особливу властивість. Вони розраховані на роботу кількох органів чуття, що підсилює сприйняття і запам'ятовування матеріалу.

Застосування інформаційних технологій у процесі організації аудиторної та позааудиторної СРС дозволяють значною мірою інтенсифікувати й активізувати цей процес.

Особливість базових навчальних дисциплін полягає насамперед у наочності навчального матеріалу. Використання в навчальному процесі анімованих зображень робить вивчення матеріалу з базових дисциплін доступнішим і наочним.

Навчально-методичні комплекси кафедри (робочі програми, лекційний матеріал, практикуми, методичні розробки для аудиторної та самостійної роботи студентів, тестові завдання, навчальна література) в повному обсязі представлені на сторінках кафедри.

При вивченні розділу «Внутрішня медицина» СРС представлена в таких формах: позааудиторна самостійна

робота, аудиторна самостійна робота. Остання здійснюється під безпосереднім керівництвом викладача. Самостійна робота в контакт з викладачем поза аудиторією – на консультаціях із навчальних питань, при ліквідації заборгованостей. На кафедрі розроблені завдання до кожного заняття у вигляді питань і ситуаційних задач. Разом із завданнями на початку семестру студенти отримують методичні вказівки та зразки рішень різних ситуаційних задач.

Готуючи відповіді на питання, студент має не просто списати готову інформацію з підручника, а глибоко і детально вивчити спеціальну літературу, навчальні публікації, монографії із сучасними поглядами на етіологію і патогенез хвороби, нові підходи до її діагностики і лікування, а також провести аналіз отриманої інформації та зробити конкретні висновки.

Задачі містять конкретну клінічну ситуацію, після ознайомлення з якою студент обов'язково має встановити діагноз і виконати конкретне завдання. Окрім цього, в програму позааудиторної роботи входять підготовка і написання рефератів, доповідей на отримані теми або студенту надається право вибору теми.

При позааудиторній роботі проводиться підготовка студентів до участі в наукових конференціях, олімпіадах і т.д. Вони дозволяють не тільки оцінити загальний рівень підготовки студентів, а й розвинути пізнавальний інтерес до поглибленого вивчення предмета.

Під час лекції безпосередньо в аудиторії лектор контролює засвоєння матеріалів основною масою студентів шляхом проведення експрес-опитувань на конкретні теми.

Висновки. Самостійна робота студента сприяє розвитку пізнавальної активності, творчого мислення студентів, прищеплює навички самостійного пошуку інформації, формує здатність до самовдосконалення, самореалізації та творчої адаптації.

Список використаної літератури

1. Галюк Н. М. Використання мультимедійних засобів на заняттях з внутрішньої медицини за професійним спрямуванням / Н.М. Галюк // Галицький лікарський вісник. – 2014. – Т. 21, № 4. – С. 82-84.
2. Горб-Гаврильченко И.В. Организация самостоятельной работы студентов IV курса на кафедре терапевтической стоматологии / И.В. Горб-Гаврильченко // Современная стоматология = Сучасна стоматологія. – 2016. – № 2. – С. 132-134.
3. Оленець С.Ю. Технології ефективного засвоєння інформації під час навчання у вищому навчальному закладі / С.Ю. Оленець // Актуальні проблеми сучасної медицини : Вісник Української медичної стоматологічної академії. – 2016. – Т.16, № 2. – С. 275-278.
4. Хребтій Г.І. Інноваційні технології, направлені на розвиток клінічного мислення у студентів вищих медичних навчальних закладів України / Г.І. Хребтій // Буковинський медичний вісник. – 2015. – Т. 19, № 2. – С. 252-255.

ЗАСОБИ АКТИВІЗАЦІІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ ХІМІЇ

Сизоненко Н.В., Куценко Н.П., Андрейко С.С.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

Розглядаються особливості організації самостійної роботи студентів та засоби її активізації як невід'ємної складової викладання хімії з урахуванням сучасних вимог.

Ключові слова: самостійна робота, мотивація, методичне забезпечення, контроль.

Завдання сучасної освіти полягає не тільки в тому, щоб дати молодому спеціалісту знання, а і в тому, щоб сформувати потребу в них, виховати прагнення до їх постійного оновлення, власного вдосконалення. У навчальному закладі неможливо дати освіту на все життя, але навчити методам самостійного опанування знаннями можна і потрібно.

Доведено, що тільки ті знання, які здобув студент самостійно, завдяки власному досвіду, будуть насправді міцні. Адаже відомо, що якщо навчальний матеріал опрацьовується самостійно, самостійно виконується завдання від його постановки до аналізу отриманих результатів, то засвоюється не менше 90% інформації [1].

При викладанні хімії організація самостійної роботи студентів (СРС) складається із взаємопов'язаних форм: аудиторної самостійної роботи, що здійснюється за участі та під керівництвом викладача, і позааудиторної самостійної роботи. Особлива роль відводиться самостійній науково-дослідницькій, пошуковій і гуртковій роботі студентів.

Види організації СРС можуть бути різними, однак завжди слід керуватися принципом активізації розумової діяльності, стимулюючи потребу в поглибленні отриманих знань шляхом використання різних видів самостійної роботи [2].

Активізація СРС починається ще під час лекції. Мета сучасної лекції – не завантажити слухачів великим обсягом незрозумілої навчальної інформації, яка конспектується з великою швидкістю, а мотивувати їх на самостійне опрацювання тексту підручників, акцентувати увагу на головних питаннях змісту, розібрати найпроблемніші моменти.

Організація самостійної діяльності студентів на етапі підготовки до практичного заняття стає успішнішою, якщо студенти не залишаються наодинці з навчальною літературою, а залучені до активної самостійної роботи. Важлива умова ефективності СРС - розробка комплексу методичного забезпечення. На цьому етапі методичні розробки виконують важливі функції в організації роботи студентів із навчальною літературою, а також забезпечують повторення раніше засвоєних знань, застосування вмінь і навичок, необхідних для активного сприйняття нового навчального матеріалу.

На практичному занятті дуже важливо організувати роботу так, щоб завдання, які використовуються для роботи на занятті, були тісно пов'язані з лекційним матеріалом і завданнями, які студенти виконували самостійно вдома. Це активізує пізнавальну діяльність студентів та створює умови для ефективної співпраці з викладачем [3].